

De wonderen

Van Claire Castillon verscheen eveneens
bij uitgeverij Anthos

Insect
De liefde is van iedereen
Luchtbellen

Claire Castillon

De wonderen

Vertaald uit het Frans door
Kiki Coumans

Anthos|Amsterdam

Gepubliceerd met steun van het Franse ministerie van Buitenlandse Zaken,
het Institut français des Pays-Bas/Maison Descartes en de BNP Paribas.

De vertaler ontving voor deze vertaling een werkbeurs
van het Nederlands Letterenfonds.

ISBN 978 90 414 2175 3

© 2011 Éditions Grasset & Fasquelle

© 2013 Nederlandse vertaling Ambo|Anthos *uitgevers*,

Amsterdam en Kiki Coumans

Oorspronkelijke titel *Les merveilles*

Oorspronkelijke uitgever Bernard Grasset

Omslagontwerp Bloemendaal & Dekkers

Omslagillustratie © Petrina Hicks/Stone+/Getty Images

Foto auteur John Foley/Agence Opale

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers n.v., Antwerpen

Ik moet steeds weer aan die eerste mei denken, maar razendsnel, want dat kan ik niet langzaam. Lulu was al bij ons, maar hij was nog niet helemaal van mij, de puppy was toen nog van het hele gezin. We hadden een appartement in de stad en Lulu zat urenlang te blaffen achter de deur van de eerste verdieping, waar ik woonde met mijn broer, mijn moeder en mijn vader. Hij blafte omdat hij wilde dat we thuiskwamen. Hij at sponzen op, hij knaagde aan stoelpoten en schoenveters, hij kon niet tegen de eenzaamheid.

Mijn moeder werkte in een doe-het-zelfzaak, waar ze klanten advies gaf zonder dat ze er ook maar enig verstand van had. Op den duur was ze daar goed in geworden. Soms liet ze zich meeslepen door haar eigen geklets; eigenlijk was het haar droom prulletjes of kleren te gaan verkopen en soms zei ze over een boormachine: U kunt beter een grijze nemen, dat heeft iets jongs, en dan smeet ze het ding voor een klant neer alsof het een overhemd was.

Ze nam nooit pauze en vroeg nergens om, alleen als wij ziek waren, mijn broer en ik, belde ze de directie om haar werktijden te veranderen. Ze had dan ook geen vrienden, want bij stakingen werkte zij gewoon door om bij de chefs wat krediet op te bouwen voor als ze een keer niet kon komen. Ze werd zelfs weleens op de afdeling

6 stofzuigers gezet omdat ze daar veel vanaf wist, en dat leverde haar extraatjes op. Mijn vader was vaak van huis als vertegenwoordiger in vernislakken, hij maakte strakke bochten met die rot-auto van hem, liet muntjes in zijn broekzak rammelen en als het maar even kon zat hij naar gaatjes te loeren op meubelbeurzen, waardoor hij vaak te laat thuiskwam. Iedere dag klaagden de burens dus over de hond. Ze spijkerden briefjes op onze deur, duwden ze eronderdoor of in de brievenbus, en er ging een petitie rond, we kregen teksten onder ogen als: 'Dat rotbeest moet zijn bek houden'. Ook al rende mijn moeder altijd vooruit als ze ons uit school had gehaald, dan was het al zeven uur en dus te laat, en dan zat er weer een spijker in de deur, met soms wel vijf nieuwe briefjes met boze teksten.

Op 1 mei waren we naar het zwembad geweest en kwamen we helemaal buiten adem thuis omdat mijn moeder, mijn broer en ik ons zo uitsloofden om te laten zien dat we ons uiterste best deden om op tijd thuis te zijn. Aan het begin van de straat zetten we het op een lopen om hijgend aan te komen. We grepen naar onze buik, en mijn moeder naar haar hart als we burens tegenkwamen, om te laten zien hoe belangrijk we het vonden geen overlast te veroorzaken en op tijd thuis te zijn om de hond uit te laten. Toen we die dag aankwamen stond onze vader op gedempte toon met een van onze burens te praten. De sfeer was grimmig. Op een gegeven moment dachten we dat ze elkaar zouden gaan slaan en dat mijn vader zou doorfoeren: 'Ik sla toch ook geen spijkers in jullie massief houten deur?' Het leek alsof hij net een bepaalde stem opzette om dat te zeggen en de buurman op zijn gezicht ging slaan, maar toen we dichterbij kwamen begrepen we dat het niet om die spijker ging. De ander zei dat we dat beest weg moesten doen. Beest, het sneed door me heen;

hij wilde dat we de hond naar een kennel brachten of hem een spuitje zouden laten geven, het moest nu echt afgelopen zijn met de herrie. Mijn vader pakte Lulu bij zijn halsband en gaf hem voor de neus van de buurman een flinke klap.

‘Dan wordt hij wel rustig,’ zei hij.

Toen knapte er iets. Ik had altijd geloofd dat er een bepaalde verbondenheid was in ons gezin. Een klap tegen zijn tanden, Lulu kneep zijn ogen samen. Hij stak zijn tong een stukje uit als smeekbede, en toen deed mijn vader hem aan de lijn, en Lulu stak zijn staart tussen zijn achterpoten. Mijn vader nam hem mee naar de parkeerplaats en trok aan de riem terwijl Lulu doorliep. Hij dacht dat zijn baasje met hem ging wandelen, weliswaar wat opgefokt, maar toch, een wandeling, en toen bond mijn vader de riem vast aan de trekhaak van de auto.

‘Dan wordt hij wel rustig,’ zei hij.

En Lulu ging zitten, de klap had hij hem al vergeven, want hij wil altijd heel graag mee in de auto. Mijn vader trok het portier dicht en startte de auto, terwijl Lulu voor de auto wilde gaan staan om duidelijk te maken dat hij was vergeten, maar hij zat vast en moest achter de auto blijven. En mijn vader startte de auto.

De buurman sloeg de deur achter zich dicht en keek van achter het raam toe, ik voelde zijn ogen boven me; wrokkig en opgelucht zag hij het tafereel aan. De andere burens ook, ze keken allemaal toe bij de foltering van de luidruchtige hond. Mijn vader reed eerst stapvoets, Lulu liep met zijn nek naar voren, als een bezetene, en toen versnelde mijn vader, ik rende erachteraan om mijn hond los te maken maar ik kon ze niet bijhouden, mijn vader ging nog sneller rijden en Lulu viel, jankte, zijn ribben in de lucht, de huid, de

8 hele hond stond in brand, en daarna raakte zijn poot los. Mijn vader sleepte hem kilometerslang achter zich aan, slagerij traiteur. Ik werd helemaal gek. Onderweg raapte mijn vader Lulu op van de straat en legde hem op de achterbank, hij minderde geen vaart toen hij zag dat ik op hem af kwam rennen nadat hij in mijn richting had gekeerd. Ik holde terug naar huis, hij had de hond meegenomen. Toen ik binnenkwam trok hij net een koud blikje bier open. Ik begon op het zachte stukje van zijn enkels in te trappen. Samen met mijn moeder bracht ik Lulu naar de dierenarts. Zij verzorgde hem dag en nacht, open wonden, kneuzingen, korsten, zweren, nachtmerries, terugval in zijn ontwikkeling, depressie, fobieën, alles verdroeg ze om maar te laten zien dat ze aan mijn kant stond. Toen mijn vader inzag dat ik hem dit niet vergaf, bromde hij dat de stoppen bij hem waren doorgeslagen, dat kon iedereen overkomen, hij had op televisie gezien dat dat kon gebeuren als je overbelast was, hij kon de verwijten van de burens over het geblaf van de hond niet meer verdragen, hij had het niet zelf gedaan maar een soort woede in hem.

Het is een schroevendraaier in mijn hart als ik er weer aan denk, het is een draaiende beweging en miljarden klokjes die mijn brein slopen. Het kan me niet schelen dat die miljard stemmetjes zich weer laten horen in mijn hoofd, maar wat ik wel fijn vind is als ik daarna mijn beige-rose stem van vroeger weer terugkrijg, dat is een soort vakantie tussen twee orkesten. De hele tijd dat orkest, ik weet niet waar dat toe zou moeten leiden in het leven, ambivalentie, ja en nee, allebei in dezelfde seconde, een sinuslijn, een stemming die op en neer gaat, met messen die naar of vanuit de hemel worden gegooid, naar wat ik zeg of naar wat ze doen, allemaal om me heen. Mijn stem, dat is een bedreiging die in de lucht hangt. Ze verplet-

tert wat ik denk of ze denkt in mijn plaats, luidruchtiger, directer. Als het aan mij lag zou ik zó een zijweg nemen en de klootzakken vergeven. Zelfs voor mijn vader zou ik excuses kunnen vinden, je weet nooit welke wonderen mogelijk zijn in je eigen menselijkheid, maar mijn stem, nee, mijn stem vergeeft niks.

‘Kijk,’ zei hij, ‘die hond van je neemt me niks kwalijk, als ik in de buurt kom, kwispelt hij, dus zoveel pijn heeft hij niet gehad.’

Zes jaar geleden heb ik mijn vader dus onder het kopje ‘afgedane zaken’ gerangschikt.

9

Later verhuisden we naar een echt huis. ‘Daar kan de hond zoveel lawaai maken als hij wil,’ zei mijn vader, ‘en dan kan zij ook tevreden zijn.’ Hij doelde op mij. ‘Hè? Zodat ze een andere blik in haar ogen krijgt en weer van haar papa gaat houden.’ Maar sinds hij achter de auto werd vastgebonden heeft Lulu nooit meer geblaft.

Waar ik echt niet bij kon, is dat op de avond dat mijn hond halfdood thuis werd gebracht, toen hij in zijn mandje werd gelegd en jankte en zo prachtig ineenkroop, dat mijn moeder toen aan mijn vader vroeg waarom hij op 1 mei in zijn eentje op stap was gegaan en zelfs geen takje lelietjes-van-dalen had meegenomen, zoals iedereen op de Dag van de Arbeid doet, en hij ook niet met ons mee naar het zwembad had willen gaan. Waarom had hij de hond niet uitgelaten in plaats van god weet waarheen te gaan? En mijn vader begon te tieren over haar rondje dat op slot zat, dat dat voor hem een enorme frustratie was, dat het op zijn zenuwen werkte, dat hij ook zijn mannelijkheid had, dat hij zich toch moest afreageren aangezien het rondje van mijn moeder potdicht zat, maar dit was echt niet het moment voor de kwestie van het rondje.

‘Stilte daar! Stilte! Het kan ons geen reet schelen en jullie moeten je kop houden,’ blèrde mijn stem. Mijn moeder keek me aan alsof ze een buitenaards wezen had gebaard, en mijn vader hief zijn hand op om me te slaan.

Ik zag zijn hand in de lucht en ik voelde dat ik een lange autorit zou gaan maken, maar hij legde hem langzaam op zijn bovenbeen terwijl de zwaar gehavende hond zijn snuit naar hem toe draaide en zijn roze tong tevoorschijn haalde om zijn ontbrekende poot te gaan likken.

Ik heb mijn moeder nooit kunnen uitstaan als ze het over een rondje heeft in plaats van een gaatje, want een gaatje is goor en bij een rondje stel je je iets poëtisch voor. In haar rondje zit een ziekte. Sommigen hebben het aan hun rug, zij heeft het aan haar rondje. Naar binnen geslagen woede, en woede brengt ziektes aan het rondje met zich mee. Door stelselmatig te weigeren zich te openen is de vorm van haar rondje verlept, het is ovaal geworden, gekarteld, het doet aan een orchidee denken, als je er een beeld bij wilt zien. Ik zie het nooit, ik stel het me voor. In mijn familie wordt er veel over gepraat want het is een probleem voor mijn ouders. Iedereen weet van die ene zomer waarin het rondje van mijn moeder onderwerp van gesprek was, mijn vader maakte een ommetje bij het water en gluurde naar gaatjes, en erger nog, hij stuitte op één specifiek exemplaar, ik zei bijna dat hij erin viel, maar het gaatje sloot zich om hem als een val vanwege de leeftijd – die van het gaatje, niet die van hem. Een minderjarig gaatje dat hem nogal wat gedoe opleverde. En mijn moeder ook, want de moeder van het minderjarige gaatje stond onverwachts voor de deur met een dichtgeknoopt condoom in de hand als ondersteunend bewijs; mijn diepgeschokte moeder kuste het plastic met getuile lippen en wist niet wat ze moest zeggen dus prees ze God maar: ‘We worden in ieder geval geen oma!’

En het goede mens had haar toegeworpen: 'Nee, natuurlijk niet, mijn meisje menstrueert nog niet eens!'

Even later waren ze in de woonkamer gaan zitten om thee te drinken en samen te huilen, en daarna begonnen ze tegen elkaar te schreeuwen want ze konden ook weer geen vriendinnen worden.

12 De moeder van het meisje had geen aangifte gedaan. Ze was veel te bang voor de politie, die had haar een keer voor genotzuchtige hoer uitgemaakt toen ze lang geleden eens aangifte tegen haar man had gedaan, die losse handjes had. Ander onderwerp.

Vanaf de duikplank, met zijn hand boven zijn ogen, haalde mijn vader zijn borstkas voor de dag. Zijn borst leek wel een xylofoon, en zoals mijn vader hem opblies, was het logisch dat daar kinderen op afkwamen, om er lekker op te slaan en te klingklongen. Ik zei niet krak.

De ooms zeiden *gaatje* tegen mijn moeder om haar te stangen, zodat ze zich onmiddellijk beschikbaar zou stellen voor mijn vader, maar in plaats daarvan kneep ze haar neus dicht met het frietenservetje, zoals ze tissues met wasknijpers op haar rokken vastzette zodat de kleerhangers geen sporen zouden achterlaten. Vervolgens stopte ze haar oren dicht en wees naar ons, haar jonge kinderen, opdat de ooms zouden dimmen uit eerbied voor de puurheid van de jeugd. Ze wees omhoog naar de lucht, naar een vliegtuig of een vlieger, zocht vrolijkheid daar waar die op de grond te vinden was, in onze ogen.

In de familie werd haar te verstaan gegeven dat ze wat lossers moest worden. Als ik de klachten van mijn vader over de verkramptheid

van mijn moeder goed heb begrepen, heeft het rondje van mijn moeder de vorm van een dichte mond met rimpeltjes. Ik zie niet wat daar zo erg aan is. Je hebt er ook die boven een bepaalde leeftijd een mond in de vorm van een rondje hebben. Dat is erger. Eigenlijk denk ik dat ze gewoon pijn aan haar achterste heeft en dat ze de seksuele betrekkingen daardoor voor zich uit schuift. Het is treurig gesteld met haar rondje, ze heeft er veel problemen mee gehad en zelfs regelrechte ellende, een pijn die je je niet kunt voorstellen, die in haar hart stak, ze kreeg zelfs bliksemschichten in haar hoofd, omdat haar herinneringen vastzitten in haar rondje, dat inderdaad heel negatief is geworden, maar haar voorkant is juist wél positief. Ze zegt dat de opeenstapeling van zorgen een opstopping hebben veroorzaakt. En als er nu iemand in de buurt van de opstopping komt, is dat haar te veel, zoals één auto te veel tot een botsing kan leiden.

13

Wat haar assen betreft valt haar absoluut niets te verwijten. Niets steekt uit. Een rug als een strijkplank. Platvoeten. Afgezien van de problemen met haar rondje is mijn moeder iemand die zich goed staande houdt. Soms rechtop, vanwege haar rondje, dat haar in beweging zet doordat ze te vaak niks doet, en ze snijdt mijn vlees met raffinement maar ik kan het niet laten in mijn hoofd met een mes op haar in te hakken. Ze zet gerechten op tafel en ik sloop haar. Ik steek messen in haar puurheid en met het bloed besprenkel ik mijn rimpels van de toekomst.

‘O, u moest eens weten hoe makkelijk ze in de huid van een ander kan kruipen, dat is zo grappig,’ zegt mijn moeder over mij. ‘Al van kleins af aan neemt ze steeds andere gedaanten aan. Als we naar het postkantoor gaan, speelt ze voor postbeambte en in de trein voor conductrice, en voor slager, en voor dierenarts. Ze kan in iedere wereld kruipen.’

En in mijn moeder steek ik messen. Ik kan er niets aan doen, ik zet haar vast. En ze blijft waardig en recht en onopvallend streng met haar manier van doen die me de keel uithangt, maar ze heeft hoe dan ook een houding.

14

Zo is er in mijn kamer, kwestie van erfelijkheid, ook niks dat uitsteekt, een hoogslaper, een smal en rijzig bouwsel als een raket, met bloemen op de ramen, naast de bloemen van buiten. Beneden een bureau en een stoel, boven een bed. Van buitenaf, aan het einde van de gang, vinden mensen mijn kamer niet erg ruim en ook niet erg luxe. Je vindt hem gewoon niet, dat is het goede. Hij is een beetje verstopt, een beetje afgelegen, en je maakt hem open met de knop van een kastdeur. Hij ligt ver van de woonkamer. Hij ligt ver van de keuken. Ver van de voordeur. Ik heb de centraal gelegen kamer verlaten om me terug te trekken in de periferie. Ik zeg periferie om mijn moeder te irriteren, omdat dat lijkt op het gevloek van mijn vader. Mijn dochter die we graag onze grote slaapkamer hadden willen geven en die toch voor dat hoogslaaphok heeft gekozen, mijn dochter die haar school moet afmaken, jammert ze wanneer mijn vader zegt dat ze me wat meer los moet laten, en dat ik dat zelf moet weten als ik dat een fijn hok vind. Hoe verder ik uit zijn buurt ben, hoe meer rust hij heeft. Hij voelt heel goed dat er niet bijster veel tederheid in de ogen van papa's meisje meer te vinden is. Maar toch is mijn moeder op dit moment degene die de klappen krijgt.

Toen ik haar de eerste klap gaf, riep mijn moeder: 'Steno! Typiste! Ingenieur! Logopediste!' Tenminste, dat geloof ik. Misschien riep ze heel iets anders: 'Nee! Nee! Heb medelijden! Genade!' Misschien riep ze zoiets. 'sos! Pijn! Bang! Sorry!' En ik sloeg met de hamer op haar botten. Ik weet niet precies waarom, want ze was lief,

ze had het over kinderen uitnodigen, pannenkoeken, snoep, dansmuziek, maar soms moet je gewoon slaan, dat is nu eenmaal zo, je zou liever je vader slaan, maar soms blijkt het bij je moeder te gebeuren. Je hakt op haar in. Soms komt het terug in dromen, maar het zijn geen nachtmerries. Een nachtmerrie, dat is als ik droom over een buffet met slagroomtaarten. Ik werk een hele pot tompoes naar binnen, er is altijd een tompoes met glazuur aan de zijkant. Ik eet ervan, ik eet te veel, en als ik wakker word ben ik boos op mezelf omdat ik alles heb opgegeten, dan denk ik bij mezelf: nou, zo neemt het nog wat proporties aan om mijn rondje, maar eigenlijk heb ik helemaal niks gegeten. En dat is dan echt een aangename verrassing. Dan blijkt er helemaal geen pot tompoes te zijn geweest, en ook geen tien, of drie, of zelfs maar één, dus dan rek ik me uit als een dikke poes en ik voel me dun, dun en tenger. Dan sta ik op. Heerlijk vind ik dat.

15

Hier, en zo rond mijn twaalfde, voel ik me goed. Hier is de beste plek waar ik ooit heb gewoond. We zijn vier keer verhuisd omdat mijn vader een nieuwe baan kreeg, hij verdiende niks maar wilde hogerop, en prompt raakte mijn moeder haar baan kwijt en uiteindelijk ging ze strijken voor de mensen uit de buurt omdat haar cv er beroerd uitzag, tenminste dat zei het uitzendbureau. Die opmerking was voor haar erger dan een vuistslag in het gezicht. Haar cv in twijfel trekken was voor haar een persoonlijke vernedering. Ze zei Vernedering in plaats van vernedering, ik strijk, en ik stijf zelfs. En mijn vader zei ook Vernedering in plaats van vernedering als hij bij haar rondje in de buurt kwam en ze haar strijkijzer bijvulde met ontkalkt water, maar dan veerde ze op. 'Gesloten!' brulde ze. 'Moet ik jou soms ook ontkalken?'

Ze zat met haar hoofd te veel in de berg kleren om zich te kun-

nen verheugen op een gulp die openging en een prikker tevoorschijn toverde.

16 Op mijn kamer heb ik mijn spulletjes netjes opgeruimd, in dozen, op planken, in een ladekast, ik heb alles wat ik nodig heb dankzij het geld dat uit de lucht komt vallen doordat mijn ouders zich zo afbeulen. Aan het einde van de middag ga ik vaak tuinieren in mijn moestuin, ik heb groene vingers, of ik ga koken. Ik kraak graag hazelnoten op de drempel van de buitendeur. Ik waan me in Amerika, rocking-chair, pick-up, yeah. Ik praat Engels tegen mijn hond, hij is doof. Soms lach ik als de zon ondergaat. Ik heb het koud, ze zeggen dat ik als de wiedeweerga binnen moet komen, maar ongehoorzaamheid is zalig omdat ik weet dat ik straks met blauwe vingers naar binnen zal gaan en dan urenlang televisie ga kijken met een kommetje vruchtenmoes die in een Amerikaanse crumble is veranderd met mijn gestampde noten. Niemand zegt iets over de televisie uit angst dat ik weer uit mijn slof schiet terwijl ik net min of meer rustig ben.

Ik gooi Lulu zijn bal toe, hij blaft omdat hij wil dat ik hem zelf ga halen en als ik hem heb gepakt, blaft hij omdat hij wil dat ik hem naar hem toe gooi. Zo praten we een beetje met elkaar, een paar minuten of halfuren, en dan gaan we naar binnen. Hij gaat onder de trap liggen slapen met zijn hondenlucht om zich heen. En hij houdt één oog open terwijl ik met het fornuis in de weer ben, met de oven, de pannen. Hij beweegt zijn poten in zijn slaap, hij droomt dat hij achter konijnen aan zit en dat hij de sterkste is ondanks de gevaren die op zijn pad komen en ondanks zijn duizeligheid soms.

Sinds de klappen met de hamer houdt mijn moeder het niet vol tot het avondeten, dus maak ik dat klaar. Door die hamer kunnen ze niet om me heen. Mijn broertje wacht op het eten en probeert me

soms te helpen, hij weet niet dat ik de oorzaak ben van de verlamming van onze moeder, hij praat over voetbal en wat hij in de schoolpauze heeft gedaan, en ik zeg dat hij zijn handen moet gaan wassen. Als hij klaar is, inspecteer ik zijn nagels om hem te vernederen en hij zegt sjezus.

's Avonds om tien uur begint Lulu heen en weer te dribbelen. Hij wil eten en een avondwandeling maken. Hij legt zijn kop op mijn schoot om te vragen of hij naar buiten mag. Vaak heb ik er zelf al aan gedacht, maar ik vind het leuk als hij het komt vragen, en doe dan pas de deur open. Eerst maak ik soep voor hem, ik kijk toe hoe hij hem gulzig opslobbert en krijg tranen in mijn ogen. Als Lulu eet, ga ik op mijn hurken naast hem zitten en luister ik naar de geluiden van zijn bek, in zijn keel. Ik word rustig van het geluid van mijn etende hond. Een aangener geluid is er in de hele wereld niet. Zelfs het geluid van zijn drie poten op de grond is minder aangenaam, omdat ik dan aan die eerste mei moet denken als hij loopt, maar als hij niet loopt, denk ik aan die tweede mei, en de derde, en de maanden die volgden op de lelietjes-van-dalen met hun geluid van klokjes in mijn hoofd.

- 18 Ik heb het nooit kunnen uitstaan als mijn vader in mijn kinderkamer rondhangt en zegt dat hij wat frisse lucht zoekt. Ik bal mijn vuisten. Hij heeft het benauwd vanwege het rondje van mijn moeder. Ze wil niet dat hij eraan komt en al helemaal niet sinds de hamer op haar hoofd haar aan één kant heeft opengehaald. Die beperkte seksuele betrekkingen, dat sloopt ze. Het is treurig, als mijn moeder wat beter gaat lopen, tilt ze wel haar voet op, maar haar benen opent ze niet. En als ze ruzie krijgen, zegt mijn vader: 'Als jij niet opendoet, kun je me dan vertellen hoe ik dan naar binnen moet?'

Niet erg subtiel.

Vaak zitten we allemaal samen in de woonkamer, we doen aardig tegen elkaar, we hebben limonade, pinda's, verwennerij, dan doen we alsof alles koek en ei is maar eigenlijk denken we aan het rondje van mijn moeder. Het doemt op in de borden, op de muren, diep in onze hersenen, ons hoofd zit er zo vol mee dat we er dagelijks doorheen lopen als door een gang. Toen ik nog heel klein was, had ik al geen zin om erbij te zitten. Ik was liever buiten, tussen de bomen en de dieren, het gevoel alsof het ieder moment kan gaan stormen. Ik ga heel vaak buiten in de schommelstoel zitten. Voorbij het rondje van mijn moeder moet er een universum zijn met veel lucht. Als ik

binnen blijf bij hen, krijg ik zin met mijn vuist op de tafel te slaan, of met een hamer op een hoofd, zoals ik tegen mijn moeder zei toen ik maar bleef doorhameren. Dus zitten we daar, mijn vader die weigert uit te spreken dat hij niet meer van haar houdt, en mijn moeder die haar rondje aanspant, waar mijn vader met zijn ogen stralen naartoe stuurt, en het is aan tafel te zien dat we gespannen zijn, omdat mijn broer nauwelijks scheef zit, zoals een gewoon kind, en mijn vader hem om niks laat weten dat het niks met hem zal worden. Op die momenten hou ik van mijn broer. Hij is rebels, maar hij moet altijd huilen als hij schreeuwt, dus dat levert nooit goede woede op, het eindigt nooit met een hamer, maar altijd met lafheid, want dan verontschuldigt hij zich dat hij zich heeft laten meeslepen terwijl hij nog niet eens uitgeraasd is. Het komt doordat hij nog klein is. Hij is niet betrouwbaar.

19

Mijn moeder heeft me laten beloven dat ik geen woord over de hamer zal zeggen. Ik ben niet verantwoordelijk voor wat ik haar heb aangedaan, ik was het slachtoffer van een verstandsverbijstering. In haar overmoed heeft ze de politie en mijn vader verteld dat een kerel me in huis had willen verkrachten. Hij was plotseling binnengekomen, het was een grote, blonde dief, en zij was ertussen gesprongen om mijn maagdenvlies te redden en toen had hij haar met de hamer geslagen. Die lag daar klaar voor mijn vader, zodat hij ergens een spijker in kon slaan als hij daar behoefte toe voelde, en toen ze mij vroegen hoe het zat, zei ik: 'Mijn vader treuzelt altijd enorm voordat hij spijkers in de muur slaat.'

Mijn moeder zei dat ik al genoeg voor mijn kiezen had gehad, en vond dat ik met rust gelaten moest worden. En toen ze tegenwierpen dat dat van die grote, blonde dief helemaal niet kon, dat het een niet al te groot iemand moest zijn vanwege de manier waarop

de klappen waren toegebracht, heb ik niet opgebiecht dat mijn moeder in plaats van op een kruk te gaan staan, juist op de grond was gaan liggen, alsof ze nog meer wilde, de trut. Er zijn vrouwen die opgewonden raken van klappen en ik steek mijn hand ervoor in het vuur dat mijn moeder er een kick van kreeg, terwijl ik sloeg glimlachte ze naar me. Ze strekte haar armen naar me uit en zei: 'Hier.' Ze hebben haar naar het ziekenhuis gebracht en toen ze weer thuiskwam was ze min of meer verlamd aan één kant. De schoolpsycholoog kwam me uit de klas halen en legde me tot in detail uit wat eenzijdige verlamming inhield, een starre blik, scheve mond, slappe arm, een been dat niet meer kan bewegen en vooral het plassen.

'Evelyne, het is heel verdrietig, maar je zult moeten leren leven met de handicap van je moeder.'

Heel snel, in een paar weken, is het gebeurd, het verraad van de breuk, en mijn vader verhuisde naar een ander continent met de Chinese bewegingstherapeute van mijn moeder. Mijn moeder kwam in korte tijd veel aan, ze kreeg een onontkoombaar achterwerk en werd pijnlijk van iedereen met een Aziatisch uiterlijk. Spleetogen, pinda's, ze hield helemaal niet van Azië en mijn vader geloof ik ook niet, hij heeft het er niet lang uitgehouden, misschien is hij er zelfs niet eens geweest, in ieder geval heeft hij ons niet laten weten dat hij weer terug was. Hij was weggegaan, maar niet om daarheen te gaan, en hij was teruggekomen, maar niet om weer bij ons te zijn. Dat wisten we van de ooms, met wie hij af en toe ging voetballen. Mijn vader had een Chinese kalender voor ze meege-
nomen, en een geluksamulet met allerlei stomme zinnestukjes, maar toen ze de Franse woorden op het cadeaupapier zagen, merkten de ooms op dat de spulletjes naar het loempiarestaurant op de hoek